

MUSEUM PANORAMA MESDAG

Kunstenaarsechtpaar Mesdag-Van Houten Een gouden duo voor Den Haag

Museumzalen, archiefbeeld collectie Museum Panorama Mesdag

De beroemde kunstenaar Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) heeft veel voor Den Haag betekend. Hij was kunstenaar, ondernemer en mecenas. Zijn kunstenaarschap beleefde een hoogtepunt met de totstandkoming van 'Panorama van Scheveningen' in 1881. Maar zonder zijn vrouw Sientje Mesdag-Van Houten was dat er niet van gekomen.

Sientje Mesdag-Van Houten (1834-1909) deed een ontroerende uitspraak aan de vooravond van hun 50-jarig huwelijksfeest: "Zonder mijn man was ik nooit schilderes geworden en zonder mij was hij waarschijnlijk geen schilder geworden." Hendrik Willem had een enorme waardering voor Sientje, ze was niet alleen zijn vrouw, maar ook zijn muze en inspirator. Ze was zelf een getalenteerde kunstenaar en stimuleerde en inspireerde Hendrik Willem bij het ontwikkelen van zijn eigen kunstenaarschap. Mesdag bracht een ode aan Sientje door haar op het beroemde panoramadoek te vereeuwigen: schilderend onder een witte parasol op het strand.

Kunstenaar

Hendrik Willem Mesdag volgde zijn hart voor de kunsten door als zakenman en bankier uit Groningen op zijn 35ste te kiezen voor het kunstenaarschap. Dankzij een erfenis uit de familie van Sientje kreeg Hendrik Willem de kans zich in Brussel te ontwikkelen tot natuurschilder. In die tijd ontstond Mesdags liefde

Hendrik Willem Mesdag, Vrouw en kind in interieur, olieverf op doek, 51,4 x 39 cm

“DIT BIJZONDERE KUNSTENAARSECHTPAAR HAALDE HET BESTE IN ELKAAR NAAR BOVEN”

MINKE SCHAT, DIRECTEUR MUSEUM PANORAMA MESDAG

Hendrik Willem Mesdag, Ezeltje rijden, olieverf op paneel, 30,5 x 42 cm

voor de zee. Ze vestigden zich in Den Haag vanwege de ligging aan die zee. Hendrik Willem brak door als zeeschilder en Sientje legde zich toe op het schilderen van stillevens en (duin) landschappen. Ze was vermaard om haar intense kleurgebruik. Vanaf 1900 vertoefde zij graag in hun buitenatelier in het huidige Doornpark vlakbij de Scheveningseweg. Collega-schilders bewonderden Sientje Mesdag-Van Houten, onder andere George Breitner (1857-1923): “Sientje is een zeer getalenteerde schilderes en haar werk is altijd zeer boeiend. Ze heeft een eigen stijl en een eigen visie op de natuur. Haar schilderijen zijn altijd levendig en vol kleur (...).”

Ondernemer

Het woonhuis van het kunstenaarsechtpaar lag aan de Laan van Meerdervoort. Hier bevond zich hun gezamenlijk atelier en verzamelden ze kunstwerken van tijdgenoten. Het huis werd op een gegeven moment te klein; er kwam een aanbouw. Om zoveel mogelijk werk te verkopen leidde Mesdag bezoekers langs hun atelier. Zo ontstond het eerste particuliere museum van Nederland. In 1886 werd Mesdag de eerste museumdirecteur van het huidige Museum Panorama Mesdag aan de Zeestraat. “Ze waren eigenlijk natuuractivisten avant la lettre,” vertelt de huidige directeur. “Ze wilden met hun

kunst overdragen dat je als mens onderdeel bent van de natuur en geen eigenaar.” Mesdag begreep in zijn tijd al dat herhaalbezoeken essentieel waren om het museum exploitabel te maken. Zo organiseerde hij exposities in de Ere-galerij van onder meer Suze Robertson (1855-1922) en ondersteunde hij het door hem ontdekte talent. In de voetsporen van Mesdag toont het museum nog steeds hedendaagse kunst naast het wereldberoemde panorama.

Mecenas

Mesdag zorgde ervoor dat het kunstklimaat in Den Haag kon floreren. Als netwerker pur sang

Pieter de Josselin de Jong, Portret van Hendrik Willem Mesdag, ca. 1900, olieverf op paneel, 53,7 x 40,3 cm

wist hij overal vaste voet aan de grond te krijgen. Ook al werden bij Sociëteit de Witte geen kunstenaars geacht lid te worden, Mesdag kwam er met zijn netwerk kwaliteiten wel binnen. Inmiddels was hij ook lid bij kunstenaarsgenootschap Pulchri in het toen al te krappe gebouw aan de Prinsegracht. Samen met zijn broer Taco Mesdag kocht hij met eigen middelen het huidige pand aan het Lange Voorhout en schonk zo het gebouw aan de stad. Mesdag werd de langstzittende voorzitter. “Als Mesdag het zou kunnen zien, zou hij trots zijn dat Pulchri Studio nog steeds bestaat,” zegt Minke Schat. “Hij had altijd oog voor talent. Daar waar hij kunstenaars kon ondersteunen, deed hij dat samen met Sientje.” Zo steunde hij de Italiaanse kunstenaar Mancini (1852-1930) financieel. “Mesdag regelde materiaal, en vroeg het in schilderijen terug.” Zodoende geraakte Mancini in de collectie van het museum.

Beider uitgangspunt was talentvolle kunstenaars te ondersteunen en te inspireren. Zo steunde het echtpaar ook de Noorse zeeschilder Betzy Akersloot (1850-1922), die net als Sientje in weer en wind buiten schilderde. Zij was bij Mesdag in de leer en ontwikkelde zo een vriendschap met het kunstenaarsduo. Sientje maakte in die tijd een bijzonder portret van de Noorse.

Oog voor de mens

Het echtpaar was zeer aanwezig tijdens feesten in Haagse kunstkringen, maar in hun verschijning sober. Ook al kwamen ze beiden uit een deftig milieu, ze waren begaan met mensen uit alle lagen van de Haagse bevolking. Het is dan ook niet verrassend dat ze de opdracht meegaven het panorama tot in lengte van dagen te behouden en te delen met een zo groot mogelijk publiek. Naast hun eigen werk verzamelde

“SIENTJE IS EEN VAN DE MEEST GETALENTEERDE SCHILDERS VAN ONZE GROEP”

HENDRIK WILLEM MESDAG

het echtpaar kunst van tijdgenoten, welke ze aan de Staat hebben geschonken. Dit gebeurde precies 120 jaar geleden. Deze collectie, nu ‘De Mesdag Collectie’ wordt beheerd door het Van Gogh Museum. Het Mesdag duo liet met hun kunst waaronder het oudste panorama – ‘de Nachtwacht van Den Haag’ – uniek erfgoed na aan de stad. Waar hun roem boven de stads- en landsgrenzen uitsteeg, daar zullen zij altijd verbonden blijven met de hofstad.

Museum Panorama Mesdag

Zeestraat 65, Den Haag
T 070 310 66 65
panorama-mesdag.nl